שֶׁמְּזַלְזֵל בּוֹ, וְאִם הוּא צוֹרְבָא דְּרַבָּנָן לֹא הָיוּ מַחְמִירִין לְנַדּוֹתוֹ (ג) אֶלָּא (ק) הָיוּ מַלְקִין אוֹתוֹ:

ב [*] אֵין חִלּוּק בֵּין רִאשׁוֹן לְשֵׁנִי (ד) אֶלָּא [ב]לְעִנְיַן מֵת, (ה) [ג]וְכֵן לִכְחֹל אֶת הָעַיִן. הַגָּהּ: (ו) אוֹ שְׁאָר חֹלִי שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה (ר"ן פרק (אין צדין) [יום טוב] (יפ: ד"ה ממימר)). וְאַף עַל פִּי שֶׁאָסוּר בָּרִאשׁוֹן אֶלָּא עַל יְדֵי

(ג) [ב] אֵינוֹ יְהוּדִי אִם אֵין בּוֹ סַכָּנָה, (ז) בַּשֵּׁנִי מֻתָּר אֲפִלּוּ עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל, חוּץ מִיּוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה דִּשְׁנֵי יָמִים קְדֻשָּׁה אַחַת אֲרִיכְתָּא הֵן. הַגָּהּ: וְדַוְקָא שְׁבוּת דְּרַבָּנָן דּוּמְיָא דְּמִכְחַל עֵינָא, אֲבָל אַב מְלָאכָה (ח) אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹתוֹ אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי (ר"ן פרק (אין צדין) [יום טוב] (שם) והמגיד פרק (ד') (א'): (הכ"ד))

ג [*] דְּבְנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שָׁבְאוּ לְחוּצָה לָאָרֶץ (ט) אֲסוּרִים לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי

ב מֵימְרָא דְּרַבָּא בֵּיצָה (ד') [ר'] (ע"א). ג מֵהָא דַּאֲמִימַר שָׁם כ"ב (ע"א). ד אֲרְחוֹת חַיִּים (הל' ערבי פסחים אות ה) מֵעַבְדָּא דְּרַמֵּי בַּר חָמָא חֲלִין ק"י (ע"א).

בְּאֵר הֵיטֵב

מִיּוֹם טוֹב לַחֲבֵרוֹ, הֲכָא שְׁאנִי כֵּיוָן שֶׁאֵין צָרִיךְ אֶלָּא אֲמִירָה לְחוּד בְּמִידֵי שֶׁאֵינוֹ בָּעֵל חַיִּים. ט"ז (סק"ה), וְכֵן כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק י"א) דְּקַאֵי אַדַּלְעֵיל מִנַּיהּ שֶׁקָּאוֹצֵר מֵהָתָם לְהָכָא וְכוּ' עַיֵּן שָׁם:

א (ק) הָיוּ מַלְקִין. פְּרִישׁ מִפַּת מְרֻדּוּת. וְכָתַב מֹהֲרַא"י בְּבֵאוּרֵי רַשַּׁ"י סוֹף פָּרָשַׁת כִּי תֵצֵא (דברים כה ב) שֶׁהִיא שִׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה מַכּוֹת עַיֵּן שָׁם, וּבְרַמְבַּ"ם (פיה"מ נזיר פ"ד מ"ג, חסק ומצה פ"ו הי"ב) לֹא מְשָׁמַע כֵּן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב). וְעַיֵּן רַשַּׁ"י בְּחֻלִּין דף קמ"א עמוד ב' (ד"ה מכת) שֶׁכָּתַב מַכַּת מַרְדּוּת אֵין לָהּ קְצָבָה עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּנָסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט) וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) וּבְיָד אַהֲרֹן (הגב"י): ב (ג) אֵינוֹ יְהוּדִי. מִי שֶׁנָּפַל וְנִצְרַר הַדָּם אָסוּר

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [בשו"ע] אֵין חִלּוּק. בֵּין רִאשׁוֹן לְשֵׁנִי כו'. וְעַיֵּן בְּשוּ"ת נוֹדַע בִּיהוּדָה (מהדו"ק) סִימָן ל' בְּתִינוֹק שֶׁנּוֹלַד בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וּשְׁמִינִי סָפֵק תְּשִׁינִי שֶׁלּוֹ חֹל בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גְּלִיּוֹת, וְזֶה כָּתַב בְּיִרְאָה דַּעַת סִימָן רס"ו (ס"ח) לְהַחְמִיר שֶׁאֵין דּוֹחֶה יוֹם טוֹב, וְהַשַּׁ"ךְ (סק"ח) מַקֵּל וַאֲפִלּוּ בְּנִדָּאי. וְהוּא ז"ל כָּתַב שֶׁאַף הָרֹא"ש (בתשובה כלל כו סי' ה) מוֹדֶה בְּסָפֵק דְּשָׁרֵי וַאֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב [שני] שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְגַם בְּנִדָּאי מִילָּה שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גְּלִיּוֹת מִי שֶׁרוֹצֶה לִסְמֹךְ עַל הַשַּׁ"ךְ לְהַקֵּל אֵין מוֹחִין בְּיָדוֹ עַיֵּן שָׁם: [ב] אֵינוֹ יְהוּדִי. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְעַיֵּן בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ב) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מַהֲרִיךְ"ש (סי' מא) שֶׁן כּוֹתֶבֶת וְאֵינוֹ נוֹפֵל לְמִשְׁכָּב מֵאֵר לְעֻקְרָהּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גְּלִיּוֹת חוּץ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה, עַיֵּן שָׁם:

ג [בשו"ע] בְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כו'. וְעַיֵּן בְּמַהֲרִי"ט צַהֲלוֹן סִימָן קל"ט בֶּן חוּץ לָאָרֶץ מֵאֵר לְהַרְווֹת בְּיוֹם טוֹב בְּשָׂבִיל בֶּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁיָּצָא עַל מְנָת לַחֲזֹר בְּקִדֻּשָּׁה אַחַת, וּבְשֶׁאֵין קְדֻשּׁוֹת בְּיוֹם טוֹב בְּשָׂבִיל הַפֵּר כֵּיוָן שֶׁהוּא בְּצִנְעָה זְמַן מָה הֲרֵי מְזוֹנוֹתָיו עָלָיו וכו', וְגַם דְּעַל כָּל פָּנִים הֲוֵי לְאוּסְרוֹ חֹל הַמּוֹעֵד אוֹ אִסְרוּ חַג שְׁמִצְוָה גַּם כֵּן לְצַנֵּג חֹל הַמּוֹעֵד וְאִסְרוּ חַג בְּכָשֵׁר, מִכָּל מָקוֹם טוֹב לְכַשֵּׁף קְדֵרָה גְּדוֹלָה אוֹ לֶאֱכֹל עִמּוֹ מִקְּדֵרָתוֹ שֶׁלֹּא יְהֵיהָ נִכָּר שֶׁלּוֹ לְבַדּוֹ עֲשׂוּי, לְהִסְתַּלֵּק מִן הַסָּפֵק, וְאִם אִי אֶפְשָׁר שָׁרֵי עַיֵּן שָׁם. וּבְשֶׁלְּמֵי חֲגִיגָה (דיני יו"ט שני של גליות סי' א) בְּשֵׁם מַהֲרַ"י עַיֵּשׁ כָּתַב לְהַתִּיר בְּשִׁשִּׁיטוּת וְעַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ד) בְּשֵׁם מוֹהֲרִיךְ"ש (סי' ז) שֶׁבֵּן חוּץ לָאָרֶץ שֶׁעוֹמֵד בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל מֻתָּר לוֹמַר לְבֵן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁיַּעֲשֶׂה מְלָאכָה בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי. וּמַהֲרַ"י פְּרָאגוֹ (סי' עו) וּמַהֲרַ"י מָלְכּוֹ (סי' סה) דְּחוּ דִּבְרֵיהֶם וְהִסְכִּימוּ לְאִסּוּר, וְעַיֵּן בְּנוֹדַע בִּיהוּדָה קל"ט וְרַ"ז, וְעַיֵּן בְּקִהְנִיעוּתָרס אַהֲרוֹן לְמַחְזִיק בְּרָכָה (סי' תסח סק"א) בְּשֵׁם מִזְבֵּחַ אֲדָמָה (סי' תסח סק"ד) מִי שֶׁהָלַךְ לְחוּץ לָאָרֶץ וְשָׁלַח אַחַר אִשְׁתּוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלֹא רָצְתָה לֵילֵךְ וְאַחַר כָּךְ נִתְרַצְּתָה וְשָׁלְחָה כְּלֵי בֵּיתָהּ וּמוּכָנָת לִסַּע אַחַר הַפֶּסַח, כָּל זְמַן שֶׁגּוּפָהּ עֲדַיִן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל תִּנְהֹג כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אַף מִשּׁוּם חֲמַרְתָּ חֲמַר לֹא תֹּאכַל כָּל זְמַן שֶׁאִשְׁתּוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִנְהֹג כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּכְחוּר שֶׁבָּא מֵחוּץ לָאָרֶץ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל פָּשְׁטָה הוֹרָאָה שֶׁיַּעֲשֶׂה כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (וְעַיֵּן בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת בְּיוֹלֶה דַּעֲה (סי' ד) וּבְלִקֻּטֵי הַקָּמַח (ד"ה בני א"י), וּבְגִנַּת וְרָדִים כְּלָל ד' סִימָן י"ד וְט"ו, הַסְכִּימוּ רַבִּים וּגְדוֹלִים וְנָזְרוּ בְּגָזֵרָה חֲמוּרָה שֶׁאֲפִלּוּ בְּחוּר אִם לֹא בָּא רַק דֶּרֶךְ עֲרָאי מֻתָּרִים לְנַהֵג כְּמִנְהָג מְקוֹמוֹ עַיֵּן שָׁם). אַף אִם בְּחוּר זֶה נִשְׁתַּדֵּךְ בִּבַת חוּץ לָאָרֶץ בְּקָנְיָן בְּמוּר וְשִׁטְרָא וְשִׁטְרָא חוֹב וְלִדְווֹר אִתָּהּ בְּחוּץ לָאָרֶץ יַעֲשֶׂה כְּבְנֵי חוּץ לָאָרֶץ. וְעַיֵּן שָׁם בְּשִׁיּוּרֵי בְּרָכָה סִימָן זֶה שֶׁכָּתַב שֶׁהַעֲלָה בִּתְשׁוּבָה שֶׁגַּם בֶּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁיָּרַד לְחוּץ לָאָרֶץ וְדַעְתּוֹ לַחֲזֹר לָאָרֶץ וְלִשְׂא אִשָּׁה בְּחוּץ לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נָשָׂא יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂה בְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן אִם כֵּן כִּי עָבַר בּוֹ עַל אֵיזֶה דָּבָר שֶׁהוּא הֲרֵי הוּא כְּעוֹבֵר אֶת כֻּלּוֹ וּלְהֶכֵי הֶחְמִירוּ עָלָיו. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁאֵינוֹ עוֹקְרוֹ בַּמֶּה שֶׁעָבַר עַל שְׁבוּת, שֶׁהֲרֵי בְּאִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא שֶׁבּוֹ לֹא עָקְרוֹ. א]וְיֵשׁ פּוֹסְקִים חוֹלְקִים בָּזֶה, וּלְדִידְהוּ אֵין חִלּוּק כְּלָל בֵּין יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן לְשֵׁנִי, (ה) וְהַדָּבָר תָּלוּי רַק לְפִי רְאוֹת עֵינֵי הַדַּיָּנִים בַּמֶּה שֶׁרוֹאִין לְפִי הָעִנְיָן אִם לְהָקֵל עָלָיו בְּמַלְקוֹת אוֹ לְהַחְמִיר עָלָיו בְּנִדּוּי, רַק שֶׁהָרְשׁוּת בְּיָדָם אֲפִלּוּ לְנַדּוֹתוֹ. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּאִם עָשָׂה הַדָּבָר עַל פִּי הוֹרָאַת חָכָם שֶׁטָּעָה אֵין לְנַדּוֹתוֹ, שֶׁהֲרֵי שׁוֹגֵג הוּא: (ג) אֶלָּא הָיוּ מַלְקִין אוֹתוֹ. וְשִׁעוּר מַכַּת מַרְדּוּת יֵשׁ בָּזֶה דֵּעוֹת בֵּין הַפּוֹסְקִים, עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וְאֵלֶּה רַבָּה (סק"ג): ב (ד) אֶלָּא לְעִנְיַן מֵת. מְשׁוּם כְּבוֹדוֹ, וְיִתְבָּאֵר לְקַמָּן בְּסִימָן תקכ"ו. וּלְעִנְיַן כִּבּוּי פְּרִי חָדָשׁ, וְיִתְבָּאֵר לְקַמָּן בְּסִימָן תקי"ד סָעִיף א': (ה) וְכֵן לִכְחֹל אֶת הָעַיִן. מַיְירִי (ו) שֶׁחָשׁ בְּעֵינוֹ קְצָת וְכָל גּוּפוֹ בָּרִיא וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ מֵחוֹשׁ בְּגוּפוֹ מֵהַמַּת הָעַיִן, דְּבִכְגוֹן זֶה בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב אָסוּר לַעֲשׂוֹת שׁוּם רְפוּאָה עַל יְדֵי עַצְמוֹ אֲפִלּוּ בְּשִׁנּוּי, וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן שכ"ח סָעִיף י"ז בְּמַשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן נ"ב, וְהָכָא בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שָׂרֵי לְכַתְּחִלָּה (ז) וַאֲפִלּוּ בְּלִי שִׁנּוּי: (ו) אוֹ שְׁאָר חֹלִי. ב]וְגַם כֵּן בְּשְׁאֵינוֹ כּוֹלֵל כָּל הַגּוּף: (ז) בַּשֵּׁנִי מֻתָּר וְכוּ'. (שְׁמִינִי) [שְׁמִפְנֵי] (ח) הֲנָאַת הַגּוּף לֹא הֻחְמִירוּ בּוֹ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי בִּשְׁבוּת דְּרַבָּנָן: (ח) אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל וְכוּ'. וַאֲפִלּוּ (ט) חָשׁ בְּכָל גּוּפוֹ נַמִּי אָסוּר (י) עַל יְדֵי עַצְמוֹ. כָּתַב בְּאִסּוּר וְהֶתֵּר (כלל נט דין כו), אֲדָם הַנּוֹפֵל אוֹ הַנִּגּוּף וְנִצְרַר דָּם בְּמָקוֹם נְפִילָתוֹ אוֹ נִגְיפָתוֹ אֵין חֲשִׁיב חֹלִי הַפְּנִימִי, (יפ) וּמֵאַחַר שֶׁאֵין מִצְטַעֵר כָּל כָּךְ וְיָכוֹל לְהַמְתִּין לְמָחָר בְּלִי סַכָּנָה נִרְאֶה דְּאָסוּר לְהַקִּיז דָּם שֶׁקּוֹרִין קָעפּפ"ן [וּבְלָשׁוֹנֵנוּ בַּאנְקָע"ס] אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גְּלִיּוֹת, וַאֲפִלּוּ עַל יְדֵי עַכּוּ"ם, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: ג (ט) אֲסוּרִים לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה. דְּנוֹתְנִין עָלָיו חֲמוֹרֵי מָקוֹם שֶׁהָלַךְ

בֵּאוּר הֲלָכָה

דַּהֲרֵי הוּא מַקָּצָה, וְעַל כֵּן חַיְישִׁינַן דִּלְמָא לְמָחָר מְטַלְטַל וְשָׁבִיק]. וְאוּלַי עוֹד דְּכֵיוָן דְּצָרִיךְ אֹמֶד כַּמָּה צָרִיךְ לוֹ לְמָחָר, וְגַם צָרִיךְ לְסַמֵּן בְּטִבְּיעַת עַיִן אֵיזֶה הֵם כְּדֵי שֶׁיִּזְכֹּר הַיֵּטֵב, הֲוֵי כְּעוֹבֵדָא דְּחֹל, וְאָסוּר לַעֲשׂוֹת זֶה בְּיוֹם טוֹב בְּשָׂבִיל יוֹמָא דְּמָחָר, וְעַיֵּן בְּשֶׁלְחָן עָרוּךְ הגר"ז בְּסִימָן תצ"ז סָעִיף י"ח. וְאָפְשָׁר עוֹד שְׁתְּשׁוּבָה זוֹ פָּרַשׁ דְּדִבְרֵי הַשַּׁ"ס שָׁם בְּאָפֶן אַחֵר מִמַּה שֶׁפֵּרַשׁ רַשַּׁ"י (שם), דְּבָאֱמֶת לְשׁוֹן הַשַּׁ"ס הוּא תְּמוּהַּ מְאֹד וּכְמוֹ שֶׁעָמַד עַל זֶה בְּמַאירִי (חי' י. ד"ה ומשנין), וַאֲפְשָׁר דְּלִתְשׁוּבָה זוֹ גַּבֵּי יוֹנִים שֶׁצָּרִיךְ בְּהֶכְנָה לוֹמַר זֶה וְזֶה אֲנִי נוֹטֵל צָרִיךְ גַּם כֵּן לְמַשְׁמֵשׁ בָּהֶם אִם נִרְאִים בְּעֵינָיו לְאֲכִילָה, וּמְשׁוּם דְּאִם לֹא כֵּן חַיְישִׁינַן שְׁמָא כְּשֶׁיִּזְכַּחֵם לְמָחָר יִטַּלְטֵל וְיַיְתִי, וּלְהֶכֵי אִסְרוּ לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּיוֹם טוֹב. וְאָפְשָׁר בְּדַחַק לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי הַשַּׁ"ס גַּם כֵּן בְּאָפֶן זֶה, וְאָפְשָׁר שֶׁהָיָה לָהֶם גִּירְסָא אַחֶרֶת בָּזֶה, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) מִשְּׁמָעוּת הָרַמְבַּ"ם שֶׁכָּתַב בְּפֶרֶק א' מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב דִּין כ"ב וְכָל הַמְּחַלֵּל וְכוּ' מִכָּן אוֹ מִנָּדִין אִם לֹא יְהֵיהָ מִן הַתַּלְמִידִים. וְדַחַק לוֹמַר שֶׁכְּמוֹ שֶׁמְּנַדִּין קַאֵי רַק בְּאֵינוֹ מִן הַתַּלְמִידִים כֵּן מַלְקִין קַאֵי רַק בְּהוּא מִן הַתַּלְמִידִים, שֶׁהֲרֵי בְּתִחִלַּת הַהֲלָכָה כָּתַב וְכָל הַמְחַלֵּל, הֲרֵי דְּאַפְּלֵי עָלְמָא קַאֵי. וְעַל כָּרְחֵךְ דְּדִעְתּוֹ דְּבְאֵינוֹ מִן הַתַּלְמִידִים מְכֵּין אוֹ מְנַדִּין כְּפִי שֶׁיִּרְאוּ הַבַּיִת דִּין, וְכֵן חֶשְׁכ"ם מֹהֲרַ"ן חֶלְאַ"ן ה (פסחים נב. ד"ה מנדין) בְּדַעַת הָרַמְבַּ"ם וְכֵן הַסְכִּים לְהֲלָכָה. וְכֵן הוֹכִיחַ הַפְּרִי חָדָשׁ מִכַּמָּה מְקוֹמוֹת בַּשַּׁ"ס [וּבְהֶבֶר שָׁלוֹם (סק"א) מְתָרֵץ כָּל הַמְּקוֹמוֹת בִּדְחוּקִים], וְכֵן הִסְכִּים הַקְּרֵבֶן נְתַנְאֵל בְּפֶרֶק מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ (אות נ) לְדַעַת הַפְּרִי חָדָשׁ: ב (ו) אַחֲרוֹנִים: (ז) פְּשׁוּט, וְכֵן כָּתַב בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"א): (ם) לִבּוּשׁ: (ט) וְעַל יְדֵי שִׁנּוּי יֵשׁ לְעַיֵּן, ג]דְּהִנֵּה בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהַחְמִיר כֵּיוָן שֶׁהוּא דְּאוֹרַיְיתָא כְּמוֹ בְּשַׁבָּת, לוֹ מלאכה דאורייתא בשינוי ע"י ישראל [והביא ראיה מגונח כמו שהביא בשעה"צ]. וכאן (ס"ה) כתב שבאופן שנתבאר בסימן שכ"ח (סי"ט) שמותר ביו"ט ראשון לעשות מלאכה דרבנן ע"י שינוי, מותר ביו"ט שני ע"י ישראל. [ואף ששם נתבאר שביו"ט ראשון מותר אפילו מלאכה דאורייתא בשינוי, צ"ל שנקט 'דרבנן' משום שהתיתר ביו"ט שני על ידי ישראל הוא רק במלאכה דרבנן].

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סעיפים א-ב) פסק שיום טוב שני חמור מיום טוב ראשון. **ב]** בשו"ע הרב (ס"ה) משמע שמדובר בחלה כל גופו, שביום טוב ראשון מותר מלאכה דרבנן על ידי ישראל רק על ידי שינוי (כמ"ש בסי' שכח), וביום טוב שני התירו אפילו בלי שינוי. ומשמע לכאורה שלא סבירא להתיר כלל כשלא חלה כל גופו. **ג]** ובשו"ע הרב (סי' שכח סי"ט) כתב שאם נפל למשכב עושין

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ג) (י) בְּיִשּׁוּב אֲפִלּוּ דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר. וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְיִשּׁוּב, אֲפִלּוּ אֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר מֻתָּר, לְפִי שֶׁעֲדַיִן לֹא הֻקְבַּע לִהְיוֹת כְּמוֹתָן. (יא) אֲבָל אִם הִגִּיעַ (ד) לְיִשּׁוּב וְאֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר, נַעֲשָׂה כְּמוֹתָן וְאָסוּר (יב) בֵּין בְּמִדְבָּר בֵּין בְּיִשּׁוּב. (יג) וְכָל חוּץ (ה) [ה] לַתְּחוּם אֵין נוֹתְנִין עָלָיו חֻמְרֵי מָקוֹם שֶׁהָלַךְ לְשָׁם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וּכְשֶׁיִּשָּׂא בְּחוּץ לָאָרֶץ יַעֲשֶׂה כִּבְנֵי חוּץ לָאָרֶץ עַד שֶׁיֵּלֵךְ לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל אִישׁ וּבֵיתוֹ, וְכֵן הִסְכִּים עִמּוֹ גְּדוֹל הַדּוֹר עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשַׁלְמֵי חֲגִיגָה (שם) בְּעֻבְדָּא שֶׁאֵרַע לוֹ כְּהַאי גַּוְנָא שֶׁנָּשָׂא אִשָּׁה בְּחוּץ לָאָרֶץ רַק נִתְעַכֵּב שָׁם מֵחֲמַת כַּמָּה עֲלִילוֹת וְלֹא הָיָה בְּדַעְתּוֹ לִשָּׁאֵר שָׁם רַק לַחֲזֹר עִם אִשְׁתּוֹ כַּאֲשֶׁר הִתְנָה עִמָּהּ וְנָהַג כִּבְנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אַךְ מֵעִיד אֲנִי עָלַי שֶׁמַּעוֹלָם לֹא אָכַלְתִּי חָמֵץ בִּשְׁמִינִי שֶׁל פֶּסַח, וְלֹא נֶהַגְתִּי כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל רַק לְעִנְיַן תְּפִלָּה מִטְּעָמִים שֶׁכָּתַב הָרַדְבַּ״ז שֶׁאִם מִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לֹא נִמְצָא שֶׁקֶרֶן בִּתְפִלָּתוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁיִּתְפַּלֵּל (מַעַיִן) שֶׁבַע וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ה) בְּבֶן חוּץ לָאָרֶץ שֶׁנִּשְׁתַּהֶה זְמַן מָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְדַעְתּוֹ לַחֲזֹר לְחוּץ לָאָרֶץ כִּי שָׁם בֵּיתוֹ וְנַעֲשָׂה שֶׁתָּף בַּחֲנוּת עִם בֶּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּזְמַן יָרִיד בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי, דִּלְשֻׁתָּפוֹ בֶּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל חֹל הוּא מֻתָּר לְשֻׁתָּפוֹ לֵישֵׁב בַּחֲנוּת וְלִמְכֹּר בַּיָּרִיד כֵּיוָן שֶׁשְּׁנֵיהֶם תָּמִיד מִתְעַסְּקִים בַּחֲנוּת, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ״ן (ע״ז ו: ד״ה ומהא) הֲבִיאוֹ בֵּית יוֹסֵף סִימָן רמ״ה (ד״ה ומרחץ שלקחוהו) בְּיִשְׂרָאֵל וְאֵינוֹ יְהוּדִי שְׁנֵיהֶם מִתְעַסְּקִים בְּחִמּוּם הַמֶּרְחָץ עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשַׁלְמֵי חֲגִיגָה (שם) בְּשֵׁם תְּשׁוּבוֹת הָרַדְבַּ״ז (שם) שֶׁבֶּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּחוּץ לָאָרֶץ מֻתָּר לְבַשֵּׁל מִיּוֹם טוֹב שֵׁנִי לְשַׁבָּת בְּלֹא עֲרוּבֵי תַּבְשִׁילִין, וְהֲבִיאוֹ בַּאֵר הַיֵּטֵב (סק״ה), וְהַטַּעַם שֶׁהָרוֹאֶה יֹאמַר שֶׁהִנִּיחַ עֲרוּבֵי תַּבְשִׁילִין אוֹ סָמַךְ עַל אֲחֵרִים. וְעַיֵּן בְּשַׁלְמֵי חֲגִיגָה (סי׳ ב) בִּבְנֵי חוּץ לָאָרֶץ הָעוֹלִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְזוּהֲרָא (הוּא עִנְיַן הַהַקָּפוֹת וְהַסִּבּוּב שֶׁמְּסַבְּבִין מֵעִיר לְעִיר וּמִכְּפָר לִכְפָר לְהִתְפַּלֵּל עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים) שֶׁדַּעְתָּם לַחֲזֹר וְעוֹשִׂים שְׁנֵי יָמִים, וְאֵין בִּבְנֵי חוּץ לָאָרֶץ מִי שֶׁיַּעֲלֶה עַל הַדּוּכָן יָכוֹל כֹּהֵן מִבְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לַעֲלוֹת לַדּוּכָן וּלְבָרֵךְ לָהֶם וְכֵן דַּעַת מוֹרֵנוּ הָרַב מֹשֶׁה בֶּן חָבִיב. אַךְ מוֹרֵנוּ הָרַב אַבְרָהָם הַלֵּוִי מִסְתַּפֵּק בָּזֶה לְפִי שֶׁבְּנֵי חוּץ לָאָרֶץ הַמִּתְפַּלְּלִין יוֹם זֶה תְּפִלַּת הַמּוּסָפִין הוּא יוֹם הַחֹל לִבְנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלֹא שֶׁיְּיכָא עֲבוֹדָה לְגַבֵּיהּ, וְלָכֵן דַּעְתּוֹ שֶׁלֹּא יְבָרֵךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ כוּ׳ רַק בִּרְכַּת כֹּהֲנִים לְבַד. וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב הַמַּגִּיהַּ דְּבֶן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כֹּהֵן שֶׁיָּצָא לְחוּץ לָאָרֶץ עַל מְנָת לַחֲזֹר אִם יָכוֹל לְהִשְׁתַּמֵּט לָצֵאת קֹדֶם שֶׁיַּגִּיעַ לְבִרְכַּת כֹּהֲנִים מוּטָב, וְאִם לָאו אִם יֵשׁ שָׁם כֹּהֲנִים אֲחֵרִים יַעֲלֶה עִמָּהֶם וְכֵיוָן שֶׁאֲחֵרִים עִמּוֹ יָכוֹל לְהַבְלִיעַ אֶת הַשֵּׁם בִּנְעִימָה וְלֹא יִהְיֶה נִרְגָּשׁ, אַךְ אִם אֵין שָׁם כֹּהֵן אֶלָּא הוּא נִרְאֶה שֶׁיַּעֲלֶה וִיבָרֵךְ כְּדַרְכּוֹ בְּהַזְכָּרַת הַשֵּׁם וְיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל מוֹרֵנוּ הָרַב מֹשֶׁה בֶּן חָבִיב. וּמוֹרֵנוּ אַבְרָהָם יִצְחָק זַ״ל וְגַם מוֹרֵנוּ הָרַב אַבְרָהָם לֹא הֶחְלִיט שֶׁלֹּא יְבָרֵךְ עַיֵּן שָׁם, וְדִבְרֵי מוֹרֵנוּ הָרַב אַבְרָהָם הַלֵּוִי (שֶׁהוּא בַּעַל הַמְחַבֵּר שׁוּ״ת גִּנַּת וְרָדִים) תִּמְצָא בְּאֹרֶךְ בְּגִנַּת וְרָדִים כְּלָל א׳ סִימָן י״ג, וְשָׁם תְּשׁוּבַת מוֹרֵנוּ הָרַב מֹשֶׁה בֶּן חָבִיב שֶׁדַּעְתּוֹ שֶׁאִם יֵשׁ שָׁם כֹּהֲנִים אֲחֵרִים מִבְּנֵי חוּץ לָאָרֶץ לֹא יַעֲלוּ עִמָּהֶם מִכֹּהֲנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאִם אֵין שָׁם יְכוֹלִים כֹּהֲנִים מִבְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לַעֲלוֹת וּלְבָרֵךְ מִידִי דְּהָוֵי אַצִּבּוּרָא אַחֲרִינָא עַיֵּן שָׁם, וְדִבְרֵי מוֹרֵנוּ הָרַב אַבְרָהָם יִצְחָקִי בִּתְשׁוּבָתוֹ זֶרַע אַבְרָהָם סִימָן י״ב, וְהוּבָא גַּם כֵּן בְּשַׁלְמֵי צִבּוּר הִלְכוֹת בִּרְכַּת כֹּהֲנִים (אות מא) עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן שָׁם בְּשׁוּ״ת גִּנַּת וְרָדִים שֶׁמּוֹרֵנוּ הָרַב מֹשֶׁה בֶּן חָבִיב דַּעְתּוֹ בִּבְנֵי חוּץ לָאָרֶץ שֶׁבָּאוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁצְּרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל בְּיוֹם טוֹב אִם אֵין יוֹדְעִים לְהִתְפַּלֵּל יָכוֹל אֶחָד מִבְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לִהְיוֹת שְׁלִיחַ צִבּוּר לְהוֹצִיאָם יְדֵי חוֹבָה, וּבַעַל הַמְחַבֵּר גִּנַּת וְרָדִים וְכֵן בְּזֶרַע אַבְרָהָם חֶלְקוֹ עַל זֶה, וְכֵן נוֹטֶה בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף סִימָן קכ״ד (סק״ג) עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב דְּבֶן חוּץ לָאָרֶץ שֶׁהָיָה בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי בִּכְפָר שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁלָּהֶם יוֹם חֹל וְהוּא הִתְפַּלֵּל כְּבָר תְּפִלַּת יוֹם טוֹב וּבִקְשׁוּ מִמֶּנּוּ לִפְרֹס לָהֶם עַל שְׁמַע וְלַעֲבֹר לִפְנֵי הַתֵּבָה לְהוֹצִיאָם יְדֵי חוֹבָה בִּתְפִלָּה שֶׁל חֹל, יֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר שֶׁיָּכוֹל לְהוֹצִיאָם דְּלֹא דָמֵי לְהָא דִּלְעֵיל, דְּשָׁאנֵי הָכָא דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּשַׁפִּיר שֶׁיְּיכָא גַּבֵּיהּ תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה דַּאֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת טַעֲמָא מִשּׁוּם דְּלֹא אַטְרְחוּהוּ רַבָּנָן, עַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְיַשֵּׁב בַּדָּבָר עַיֵּן שָׁם. וּבְשַׁלְמֵי חֲגִיגָה (שם) דַּעְתּוֹ שֶׁאִם הוּא לֹא הִתְפַּלֵּל עֲדַיִן תְּפִלַּת יוֹם טוֹב לְעַצְמוֹ אֲזֵי יָכוֹל לַעֲבֹר לִפְנֵי הַתֵּבָה בְּקוֹל רָם לְבַד וְאוֹמֵר יַעֲלֶה וְיָבוֹא בַּעֲבוֹדָה, דְּאַף עַל גַּב דְּצִבּוּר לֹא שֶׁיְּיכָא, לְדִידֵיהּ שֶׁיְּיכָא וְאֵינוֹ כְּשֶׁקֶרֶן בִּתְפִלָּתוֹ, וְלֹא יִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת לַחַשׁ כְּלָל שֶׁאָז הוּא צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת יוֹם טוֹב כְּדַרְכּוֹ וְשׁוּב אֵין הַתְּפִלָּה בְּקוֹל רָם אֶלָּא בִּשְׁבִיל הַצִּבּוּר וְאֵין רַשַּׁאי לוֹמַר יַעֲלֶה וְיָבֹא דְּהָוֵי לֵיהּ לְגַבֵּי דִידְהוּ כְּהַפְסָקָה עַיֵּן שָׁם. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דְּעָדִיף לְהִתְפַּלֵּל בְּלַחַשׁ לְעַצְמוֹ שֶׁל יוֹם טוֹב כְּדַרְכּוֹ, וּבְקוֹל רָם יֹאמַר שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לְהוֹצִיא הַצִּבּוּר יְדֵי חוֹבָה וּבֶאֱמֶת לֹא יַזְכִּיר יַעֲלֶה וְיָבֹא בְּהַחְזָרַת הַתְּפִלָּה כְּלָל כֵּיוָן שֶׁהוּא בָּא לְהוֹצִיא הַצִּבּוּר דִּלְדִידְהוּ יוֹם חֹל הוּא: [ה] לַתְּחוּם. עַיֵּן בַּאֵר הַיֵּטֵב

בַּאֵר הַיֵּטֵב

לְהַקִּיז דָּם שֶׁקּוֹרִין שְׁרָעפִּי״ן אוֹ קֶע״פּ זְעצִי״ן אֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, שֶׁיָּכוֹל לְהַמְתִּין עַד לְמָחָר. אִסּוּר וְהֶתֵּר (כלל נט דין כו), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): ג (ג) בְּיִשּׁוּב. דַּוְקָא בְּיִשּׁוּב יִשְׂרָאֵל, וְאִם הוּא תּוֹךְ הַתְּחוּם הָוֵי כְּאִלּוּ הוּא בְּתוֹךְ הָעִיר. רַדְבַּ״ז (ח״ד סי׳ עג) כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י) עַיֵּן שָׁם: (ד) לְיִשּׁוּב וְכוּ׳. אֲפִלּוּ יִשּׁוּב אֵינוֹ יְהוּדִי כֵּיוָן שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר. רַדְבַּ״ז (שם): (ה) לַתְּחוּם. וְלָכֵן אִם דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר מֻתָּר לַעֲשׂוֹת, וְאִם אֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר עֲדַיִן לֹא הֻקְבַּע לִהְיוֹת כְּמוֹתָן. בְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁבָּאוּ לְחוּץ לָאָרֶץ וְעָשׂוּ מְלָאכָה אֵין מְנַדִּין אוֹתָן. מַבִּי״ט חֵלֶק ב׳ סִימָן קמ״ט. וּמִתְפַּלְּלִין שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה כְּבִמְקוֹמָן וְלוֹבְשִׁים מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב, וּכְשֶׁחָל יוֹם טוֹב עֶרֶב שַׁבָּת מְבַשֵּׁל בְּלֹא עֲרוּב תַּבְשִׁילִין. וְהָעוֹקֵר דִּירָתוֹ עִם אִשְׁתּוֹ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּץ לָאָרֶץ אַף עַל פִּי שֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזֹר דִּינוֹ כְּמִי שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר. הָרַדְבַּ״ז (שם). וְכֹל שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר אַף עַל פִּי שֶׁאִשְׁתּוֹ נִשְׁאֲרָה שָׁם, הָוֵי כְּאֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר. מְעִיל צְדָקָה חֵלֶק ב׳ (סי׳ ג), כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י) עַיֵּן שָׁם חִלּוּקֵי דִינִים. כָּתַב אֵלִיָּה זוּטָא (סק״ג) בְּשֵׁם יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה פֶּרֶק כָּל הַבָּשָׂר (סי׳ נג) מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁהָלַךְ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְקָבַע שָׁם דִּירָתוֹ וְאַחַר כַּמָּה שָׁנִים בָּא לִמְדִינָתֵנוּ וְדַעְתּוֹ הָיָה לַחֲזֹר, וְנָהַג חֹל בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי, וְנִפְטַר בְּמִיתָה מְשֻׁנָּה וְלֹא זָכָה לַחֲזֹר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת גִּנַּת וְרָדִים חֵלֶק אֹרַח חַיִּים כְּלָל ד׳ סִימָן י״ז, וּבִתְשׁוּבַת זֶרַע אַבְרָהָם חֵלֶק אֹרַח חַיִּים סִימָן ט׳ וְיוּ״ד, וּבִתְשׁוּבַת מַהֲרִיטַ״ץ סִימָן קל״ט, וּבַהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת סִימָן קי״א, וּבְיַד אַהֲרֹן (הגב״י). [וְדַע דְּמַה שֶּׁכָּתַב בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב באורחות חיים) בְּשֵׁם אֶרְחוֹת חַיִּים (הל׳ ערבי פסחים אות ה) וּבְקֻלֵּי מָקוֹם שֶׁיָּצָא מִשָּׁם יֵשׁ פּוֹסְקִים כוּ׳ כָּל זְמַן שֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזֹר עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, הוּא טָעוּת סוֹפֵר וְצָרִיךְ לוֹמַר וּבְקֻלֵּי מָקוֹם שֶׁהָלַךְ לְשָׁם. וְעַיֵּן בְּסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק ה״ז) אֵיזֶה דִּינִים הַמִּסְתַּעֲפִים בָּזֶה]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְשָׁם, (יג) וַאֲפִלּוּ בְּצִנְעָא אָסוּר, וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל בְּסִימָן תס״ח סָעִיף ד׳. וּמִכָּל מָקוֹם אִם (יג) עָשָׂה מְלָאכָה אֵין מְנַדִּין אוֹתוֹ: (י) בְּיִשּׁוּב. לְאַפּוּקֵי אִם יָצָא מִן הַיִּשּׁוּב וּבָא לוֹ לְמִדְבָּר אֵין צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג כְּמִנְהַג חוּץ לָאָרֶץ, כֵּיוָן שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לְהִשְׁתַּקֵּעַ שָׁם. כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים דְּיִשּׁוּב נִקְרָא יִשּׁוּב שֶׁל יִשְׂרָאֵל דַּוְקָא, וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְעִיר שֶׁל יִשְׂרָאֵל (יד) אֵין צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג כְּחֻמְרֵי אוֹתָהּ הַמְּדִינָה. וְכָתְבוּ עוֹד דְּתוֹךְ הַתְּחוּם הָוֵי כְּתוֹךְ הָעִיר, וְצָרִיךְ לְהִתְנַהֵג כְּחֻמְרֵי אוֹתוֹ מָקוֹם: (יא) אֲבָל אִם הִגִּיעַ לְיִשּׁוּב. אֲפִלּוּ (טו) לְיִשּׁוּב נָכְרִים, דְּכֵיוָן שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר נִמְשָׁךְ אַחֲרֵי הַמְּדִינָה שֶׁבָּא לְשָׁם מִכֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ לְיִשּׁוּב שֶׁל בְּנֵי אָדָם. (טז) א]וְיֵשׁ מִי שֶׁמֵּקֵל גַּם בָּזֶה כְּמוֹ בְּדַעְתּוֹ לַחֲזֹר וּבָעֵי שֶׁיַּגִּיעַ דַּוְקָא לְיִשּׁוּב שֶׁל יִשְׂרָאֵל: (יב) בֵּין בְּמִדְבָּר. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַחַר שֶׁנִּכְנַס לַיִּשּׁוּב אֲפִלּוּ יָצָא אַחַר כָּךְ לַמִּדְבָּר לֹא נִפְקַע חִיּוּבוֹ: (יג) וְכָל חוּץ לַתְּחוּם וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר בֵּין בְּדַעְתּוֹ לַחֲזֹר בֵּין בְּאֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר כֹּל שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לִתְחוּם הַיִּשּׁוּב מִקְּרֵי לֹא הִגִּיעַ לַיִּשּׁוּב עֲדַיִן. כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים בְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁבָּאוּ לְחוּץ לָאָרֶץ (וְדַעְתּוֹ) [וְדַעְתָּם] לַחֲזֹר וְחָל יוֹם טוֹב שֵׁנִי בְּעֶרֶב שַׁבָּת אֵין צְרִיכִים לְעָרֵב עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין מִפְּנֵי שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁבְּצִנְעָא, וְלָכֵן אֵין צָרִיךְ לִנְהֹג בָּזֶה כְּחֻמְרֵי הַמָּקוֹם שֶׁהָלַךְ לְשָׁם כֵּיוָן (שֶׁדַּעְתּוֹ) [שֶׁדַּעְתָּם] לַחֲזֹר. וּמִטַּעַם זֶה צְרִיכִים הֵם לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה בְּלַחַשׁ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי, ב]וְכֵן לְהָנִיחַ תְּפִלִּין בְּצִנְעָא, כֵּיוָן (שֶׁדַּעְתּוֹ) [שֶׁדַּעְתָּם] לַחֲזֹר נוֹתְנִין עֲלֵיהֶם חֻמְרֵי הַמָּקוֹם שֶׁיָּצְאוּ מִשָּׁם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן תס״ח (ס״ד), (יז) אֲבָל צְרִיכִים לִלְבֹּשׁ מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב מִפְּנֵי שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁל פַּרְהֶסְיָא. וּבֶן חוּץ לָאָרֶץ שֶׁבָּא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִם דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר לִמְקוֹמוֹ (יח) צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת שְׁנֵי יָמִים יוֹם טוֹב, וּמִכָּל מָקוֹם תְּפִלַּת יוֹם טוֹב צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ בְּצִנְעָא. אָכֵן אִם דַּעְתּוֹ שֶׁלֹּא לַחֲזֹר לִמְקוֹמוֹ לְעוֹלָם, יִתְנַהֵג כִּבְנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן תס״ח עַיֵּן שָׁם בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק טו, יט) וּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ההולך). כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים (יט) דְּמִי שֶׁעוֹקֵר דִּירָתוֹ עִם אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו מִמָּקוֹם לְמָקוֹם לִשָּׂא וְלִתֵּן וּלְהַרְוִיחַ, אַף עַל פִּי שֶׁבִּשְׁעַת

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (יג) אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כְּטַ״ז (סק״ב): (יג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (יד) הַיְנוּ בְּדַעְתּוֹ לַחֲזֹר, וּמִשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ בְּפַרְהֶסְיָא, כֵּיוָן דְּכָל אִסּוּרוֹ הוּא רַק מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת, וְכֵן מַשְׁמַע בִּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״ז): (טו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים בְּשֵׁם הָרַדְבַּ״ז (ח״ד סי׳ עג): (טז) בִּגְדֵי יֶשַׁע עַיֵּן שָׁם: (יז) וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם כְּלָל ק״ג דִּין ד׳ עוֹד פְּרָטֵי דִינִים בָּזֶה: (יח) כֵּן כָּתַב בְּשַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה (ד״ה בני א״י) בְּשֵׁם רֹב הָאַחֲרוֹנִים עַיֵּן שָׁם. ג]וְעַיֵּן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז (סי״א) בָּזֶה: (יט) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) בְּשֵׁם רַדְבַּ״ז (שם):

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (ס״ט) כתב: אם אין דעתם לחזור למקומן אם הגיעו תוך תחום לעיר מעיירות שבחוץ לארץ אפילו אין בעיר ישראל נעשו כבני חוץ לארץ מיד ואסורין לעשות מלאכה ביו״ט שני בין תוך התחום בין חוץ לתחום. **ב]** וכן כתב בשו״ע הרב (ס״ח), אמנם במהדורא תנינא (סי׳ א ס״ח) כתב שבני ארץ ישראל הבאים לחוץ לארץ חייבים בקדושת היום אף שדעתם לחזור (ועיין שער הכולל פ״א סק״ב). **ג]** שם כתב: בני חוץ לארץ שבאו לארץ ישראל אע״פ שדעתן לחזור אין עושין אלא יום אחד כבני ארץ ישראל ויש חולקין.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

תצז דִּינֵי הֲכָנָה בְּיוֹם טוֹב. ובו י"ז סְעִיפִים:

א * [א]**אֵין צָרִין דָּגִים** (א) **מִן הַבֵּיבָרִים.** הַגָּהּ: (ב) אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵינָם מְחַסְּרִים צִידָה, לְפִי שֶׁהַבֵּיבָר רָחָב הַרְבֵּה (ג) וְהַדָּגִים (ע) נִשְׁמָטִים אֵילָךְ וְאֵילָךְ (המגיד פרק ב' ס"ז)): **ב** (ד) * [ב]**דָּגִים וְעוֹפוֹת וְחַיָּה שֶׁהֵם מֻקְצֶה, (ה) אֵין מַשְׁקִין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב וְאֵין נוֹתְנִים** (ב) **לִפְנֵיהֶם מְזוֹנוֹת,** (ו) [ג]**שֶׁמָּא יָבֹא לִקַּח מֵהֶם. וְכָל מַה שֶּׁאָסוּר** א משנה בֵּיצָה כ"ג (ע"ב). **ב** שם בַּמִּשְׁנָה. **ג** פֵּרוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת (שם ד"ה ואין נותנין) וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ב' מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב (ה"י).

בֵּאֵר הֵיטֵב

א (ע) **נִשְׁמָטִים.** לְפִי שֶׁהֵם מְכַסִּים מִן הָעַיִן. מַגִּיד מִשְׁנָה (פ"ב ה"ז). וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"א) וְאִם כֵּן אִם הַמַּיִם צְלוּלִים שָׁרוֹאִין הַדָּגִים מַתָּר אִם אֵין מְחַסְּרִים צִידָה, וְעַיֵּן סָעִיף ה': **ב** (ב) **לִפְנֵיהֶם.** אֲבָל בִּרְחוֹק מֵהֶם קְצָת מַתָּר לִתֵּן. מָגֵן עַיִן בְּמוֹרֵנוּ הָרַב מֹשֶׁה אַלְשֵׁקַר (סר' מט). וּלְעִנְיַן מִילָה בְּזְמַנָּהּ שֶׁאֵרַע בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גָּלֻיּוֹת וְהָיָה שָׁם אוֹרַח מֵחוּץ לָאָרֶץ שֶׁעוֹשֶׂה הַיּוֹם יוֹם טוֹב וְהוּא מוֹהֵל, כָּתַב בְּסֵפֶר נַחֲפָּה בַּכָּסֶף (סר' ה) דְּכָל שֶׁיֵּשׁ מוֹהֲלִים מִתּוֹשְׁבֵי עִיר שֶׁהוּא אֲצָלָם חל אֵין הָאוֹרֵחַ רַשַּׁאי לְמוֹל, וּבְמֹשֶׁה יְהוּדָה (בהשגות על ספר הנ"ל) חוֹלֵק וּסְבִירָא לֵיהּ דְּמָתַר. וּבְשַׁלְמֵי חֲגִיגָה (שם סר' ה) כָּתַב דְּהֵיכָא דְּאִיכָּא עֲשָׂרָה מִבְּנֵי חוּץ לָאָרֶץ שְׁנוֹהֲגִים יוֹם טוֹב אֲסוּר, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁאֵין עֲשָׂרָה דַּוְקָא כְּשֶׁמִּתְכַּנְּשִׁים מִפְּנֵי שֶׁיִּהְיֶה הוּא הַמּוֹהֵל אֵין לוֹ לִמְנֹעַ עַצְמוֹ אֲבָל הוּא וַדַּאי אָסוּר לְבַקֵּשׁ מֵאֲחֵרִים שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ לְמוֹל, וְכֵן יוֹרֶה לוֹ הַחָכָם לְאוֹרַח שֶׁבָּא לִשְׁאל שֶׁאֵין לוֹ לְהִיוֹת רוֹדֵף הַיּוֹם אֶחָד שֶׁהוּא יוֹם טוֹב לְרַדִּיפָה כֵּיוָן דְּאִיכָּא אַחֵר, אֵם לֹא שֶׁיְּבַקְּשׁוּ מִמֶּנּוּ אֲחֵרִים מֵאֲלֵיהֶם. וּלְעִנְיַן אִם בֶּן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עוֹלֶה לְסֵפֶר תּוֹרָה בְּחוּץ לָאָרֶץ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי, עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם שַׁעַר ח' סָעִיף צ"ז, וּבְפִתְחֵי שַׁעֲרִים שָׁם הִזְכַּרְתִּי כָּמָּה תְּשׁוּבוֹת לְעִנְיַן אִם לְצָרְפָן לְמִנְיַן מִבְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לִבְנֵי חוּץ לָאָרֶץ. וּלְהוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה כָּתַב בְּקִרְבַּת הָאֲדָמָה (שם) שֶׁאֲפִלּוּ תִּשְׁעָה אֵינָם יְכוֹלִים לְצָרְפוֹ אֶחָד מִבְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהֶבְיאוּ כֵּן מֵהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת עָלְיוּ שֶׁבַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת כָּתַב עַד שֶׁיִּצְטָרְפוּ כו'. וְאוּלַי טָעוּת סוֹפֵר וְצָרִיךְ לוֹמַר אֲפִלּוּ כו'. וְלַיְתָא דְּפָשׁוּט שֶׁהַטָּעוּת סוֹפֵר הוּא שֶׁצָּרִיךְ לוֹמַר עַל יְדֵי שֶׁיִּצְטָרְפוּ כו'). וְעַיֵּן בְּשוּ"ת הָרַמְבַּ"ם הַנִּקְרָא פְּאֵר הַדּוֹר סִימָן ק"ו שֶׁבְּנֵי צוֹר נֶהֶגוּ לַעֲשׂוֹת שְׁנֵי יָמִים וְאֵין דִּפּוּי בְּמִנְהָגָם. וְעַיֵּן בְּשוּ"ת מוֹרֵנוּ הָרַב יוֹם טוֹב צָהֲלוֹן (הישנות סר' רטז)

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בְּשֵׁם מְעִיל צְדָקָה חֵלֶק ב'. וְעַיֵּן בְּפִרְי הָאֲדָמָה חֵלֶק ג' (פ"א הכ"א) שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן שֶׁמִּי שֶׁהָלַךְ לְגוּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְנִמְצָא בְּדַעְתּוֹ שֶׁאַף שֶׁלֹּא תִּרְצֶה אִשְׁתּוֹ לָבוֹא יִשְׁתַּקַּע הוּא, דְּאֵין נוֹתְנִין עָלָיו חֲמִרַת מָקוֹם שֶׁיָּצָא מִשָּׁם, וְכָתַב בְּשַׁלְמֵי חֲגִיגָה (שם סר' א) דִּלְעִנְיַן תְּפִלָּה וּשְׁאָר דְּבָרִים. דִּינוֹ כְּבֶן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּמִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן חָמֵץ טוֹב וְנִכּוֹן שֶׁלֹּא יֹאכַל בְּיוֹם שְׁמִינִי,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

עֲקִירָתוֹ הָיָה דַּעְתּוֹ לַחְזֹר לִמְקוֹמוֹ, כְּמִי שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לַחְזֹר דָּמֵי, דִּסְתָמָא דְּמִלְּתָא (כ) כֵּיוָן דְּעַקְרִינְהוּ לָאֳנָשֵׁי בֵּיתֵיהּ, כֹּל שֶׁמּוֹצֵא פָּרְנָסָתוֹ מֻרְוָחַת בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁהָלַךְ לְשָׁם אֵינוֹ זָז מִשָּׁם. וְכָתְבוּ עוֹד דְּמִי שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לַחְזֹר, אַף עַל פִּי שֶׁאִשְׁתּוֹ נִשְׁאֶרֶת בִּמְקוֹמָהּ הָרִאשׁוֹן אֲפִלּוּ הָכִי אֵין דַּעְתּוֹ לַחְזֹר מִקָּרֵי:

א (א) **מִן הַבֵּיבָרִים.** הַיְנוּ (ע) בְּרֵכוֹת שֶׁל מַיִם מַקָּפִים מֵאַרְבַּע רוּחוֹת. וּבְמִן הַנָּהָר לֹא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְאַשְׁמוּעִינַן, (ב) דִּבְוַדַּאי אָסוּר דְּכֻלְּהוּ אִיתְנְהוּ בֵּיהּ, צִידָה גְּמוּרָה דְּאָסוּר כְּקַצִּירָה וּטְחִינָה וּשְׁאָרֵי מְלָאכוֹת וּכְדִלְעֵיל סִימָן תצ"ה סָעִיף ב', וְגַם מֻקְצֶה: **(ב) אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵינָם מְחַסְּרִים צִידָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהָיָה הַבֵּיבָר קָטָן שֶׁאֵין צָרִיךְ לוֹמַר הָבֵא מִצִּידָה וּנְצוֹדֵנוּ, וּבְחָיָה וָעוֹף כְּהַאי גַּוְנָא חֲשִׁיב אֵין מְחַסֵּר צִידָה כְּדִלְקַמָּן בְּסָעִיף ז', (ג) גַּבֵּי דָּגִים הוֹאִיל וְהֵם מְכַסִּים מִן הָעַיִן וְהַבֵּיבָר רָחָב לְעוֹלָם הֵם נִשְׁמָטִים לַחוֹרִין וְלַסְּדָקִין, וְלָכֵן [א]לֹא חֲשִׁיבִי כְּנִצּוֹדִים הוֹאִיל וְיֵשׁ עַל כָּל פָּנִים (ד) טָרַח לְתָפְסָם. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"א) דְּאִם הַמַּיִם צְלוּלִים וְרוֹאֶה שֶׁהַבֵּיבָר קָטָן, (ו) וְיֵשׁ מַאֲחֲרוֹנִים שֶׁפּוֹסְרִין דְּעַל כָּל פָּנִים מִטַּעַם מֻקְצֶה אָסוּר לְצוּדָן: **(ג) וְהַדָּגִים נִשְׁמָטִים וְכוּ'.** וּלְעִנְיַן אִם נָתָנוּ מִבְּעוֹד יוֹם בְּתוֹךְ הַתֵּבָה יְבֹאר לְקַמִּיהּ בְּסָעִיף ה': **ב** (ד) **דָּגִים וְעוֹפוֹת וְכוּ' שֶׁהֵם מֻקְצֶה.** מִדְּחָלָה הַטַּעַם בְּמֻקְצֶה (ז) מַשְׁמַע דְּהוּא הַדִּין בְּהֵמָה, כְּגוֹן בְּהֵמָה מִדְּבָרִית הַמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן תצ"ח סָעִיף ג', אוֹ כְּגוֹן אֲוָז וְתַרְנְגֹלֶת הָעוֹמֶדֶת לְגַדֵּל בֵּיצִים, אַף דְּלֹא שַׁיָּךְ בָּהֶן צִידָה כֵּיוָן (ח) דְּהֵם מֻקְצֶה אָסוּר לְהַשְׁקוֹתָן וְלִתֵּן לִפְנֵיהֶם מְזוֹנוֹת שֶׁמָּא יָבֹא לֶאֱכל מֵהֶן בְּיוֹם טוֹב. אֲבָל לְקַמָּן בְּסָעִיף ז' סְתָם הַמְחַבֵּר כְּדַעַת הַפּוֹסְקִים דְּתִלּוּי הַדָּבָר בְּצִידָה, דְּכָל שֶׁאֵין מְחַסְּרִין צִידָה מַתָּר לִתֵּן לִפְנֵיהֶם מְזוֹנוֹת. וְכָתַב הַפְּרִי חָדָשׁ דְּכֵן נוֹהֲגִין הָעוֹלָם [ג]וְכֵן הוּא הָעִקָּר, עַיֵּן שָׁם: **(ה) אֵין מַשְׁקִין וְכוּ' וְאֵין נוֹתְנִין לִפְנֵיהֶם.** כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דַּוְקָא מִמָּשׁ אָסוּר לִתֵּן, אֲבָל אִם נוֹתֵן בְּרָחוֹק קְצָת מֵהֶם וְהֵם בָּאִים וְאוֹכְלִים לֵית לָן בְּהָ, כֵּיוָן דְּעוֹשֶׂה הֶכְרֵא מִדַּכֵּר וְלֹא אָתֵי לִקַּח מֵהֶם: **(ו) שֶׁמָּא**

בֵּאוּר הַלָּכָה

א * **אֵין צָרִין וְכוּ'. וְאָסוּר צִידָה בְּיוֹם טוֹב** [ב]**אִם הוּא דְּאוֹרַיְיתָא אוֹ דְּרַבָּנָן עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תצ"ה סָעִיף ב' וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"ג) **שָׁם, וְעַיֵּן בְּתוֹסָפוֹת** שַׁבָּת ק"ו (ע"ב ד"ה ואין נותנין), **וּבְחִדּוּשֵׁי רַשְׁב"א** רֵישׁ פֶּרֶק אֵין צָרִין (ביצה כג: ד"ה אין נותנין). **וּבְשַׁבָּת ק"ו** (שם) גַּבֵּי אֵין נוֹתְנִין לִפְנֵיהֶם מְזוֹנוֹת, **מַשְׁמַע שָׁם דְּאָסוּר צִידַת דָּגִים אֲפִלּוּ מִבֵּיבָר קָטָן הוּא דְּאוֹרַיְיתָא** מִשּׁוּם דְּמִשְׁתַּמִּיט לְחוֹרִין וְלַסְּדָקִין, וּמִשּׁוּם הָכִי גָּזְרוּ שֶׁלֹּא לִתֵּן לִפְנֵיהֶם מְזוֹנוֹת שֶׁמָּא יָבוֹא לְצוּדָם, **עַיֵּן שָׁם:**

ב * **דָּגִים וְעוֹפוֹת וְכוּ'. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"ד) **דְּהוּא הַדִּין בְּהֵמָה, וְהוּא מִדִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים שֶׁצִּיַּנְתִּי בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן** (סק"ו). **וְהָאֱמֶת נִרְאֶה כֵּן בְּדִבְרֵי הַמְחַבֵּר שֶׁהוּא .לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם** מִדְּחָלָה זֶה בְּמֻקְצֶה וְלֹא בְּצִידָה אֶלָּמָא דְּגַם בְּמָקוֹם שֶׁאֵין צִידָה נַמִּי אָסוּר. **אָכֵן לוֹ כָּנַנְתָּ הָרַמְבַּ"ם כֵּן צָרִיךְ עִיּוּן אִם יֵשׁ לְהַחְמִיר כִּדְבָרָיו בָּזֶה,** שֶׁהֲרֵי רֹב הַפּוֹסְקִים חוֹלְקִין עַל זֶה, לֹא מִבָּעְיָא לְשִׁיטַת רַשַׁ"י רֵישׁ פֶּרֶק אֵין צָדִין (כג: ד"ה ואין נותנין) הֵיכִי דְּמִזּוֹנוֹתָן עָלָיו אֲפִלּוּ הֵיכִי דְּאִיכָּא מְשׁוּם צִידָה נַמִּי שָׁרֵי, אֶלָּא אֲפִלּוּ לְתוֹסָפוֹת דִּפְלִיגִי עֲלֵיהּ מִכָּל מָקוֹם הֵיינוּ דַּוְקָא הֵיכָא דְּאִיכָּא צִידָה אֲבָל בְּלֹא צִידָה לֵיכָּא לְמֵאן דְּאָמַר, עַיֵּן תּוֹסָפוֹת רֵישׁ פֶּרֶק אֵין צָדִין (שם ד"ה ואין נותנין) וְשַׁבָּת ק"ו (שם), וְכֵן הוּא שָׁם שִׁיטַת רַשַׁ"י (ד"ה ואין נותנין) (דְּלֹא כְּמַה שֶׁכָּתַב בְּפֶרֶק אֵין צָדִין), וְכֵן הוּא דַּעַת הָרַשְׁבָּ"א בְּסִפְרוֹ עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (בית מועד ש"א ס' ט), וְכֵן הוּא דַּעַת הָרא"ה וְהָרַ"ן דְּכָל שֶׁהוּא בִּרְשׁוּתוֹ מַתָּר אֲפִלּוּ הֵיכִי דְּאִיכָּא מֻקְצֶה (עַיֵּן בְּדִבְרֵיהֶם רֵישׁ פֶּרֶק אֵין צָדִין (ראה"ה כג: ד"ה ואין נותנין, ר"ן ב: ד"ה אין נותנין) וְשִׁלְהֵי מַשִּׁילִין (ראה"ה מ. ד"ה מתני' אין משקין, ר"ן כא: ד"ה גמ' למה לי), וְכֵן כָּתַב גַּם כֵּן בְּחִדּוּשֵׁי הָרַ"ן שַׁבָּת ק"ו (ע"ב ד"ה ואין נותנין) דְּכָל שֶׁהוּא בִּרְשׁוּתוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מֻקְצֶה, מְזוֹנוֹתָיו עָלָיךְ הוּא יִשָּׂרֵי. וּבְאֶמֶת אֵין סָבְרָא לוֹמַר דְּאִסְּרוּ חֲכָמִים לְבַעֲלִים לְפַרְנֵס בְּהֵמָה שֶׁלָּהֶם בְּיוֹם טוֹב הֵיכָא דְּעוֹמֶדֶת לַחֲלִיבָה אַף דִּמְזוֹנוֹתֶיהָ עָלָיו וְלֹא לַחֲשׁשׁ לְצַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים, וְכָל זֶה מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיָבוֹא לְשַׁחְטָהּ וְיַעֲבֹר אַאִסּוּר מֻקְצֶה שֶׁהוּא לְכָל הַיּוֹתֵר מִדְּרַבָּנָן, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה (שמות כג יב) לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמֹרֶךָ וּמֵאי מְנוּחָה אִיכָּא אִם לֹא יִתֵּן לָהּ לֶאֱכל וְתָמוּת בָּרָעָב [עַיֵּן שַׁבָּת דַּף קכ"ב (ע"א) בְּתוֹסָפוֹת דִּבּוּר הַמַּתְחִיל מֵעַמִּיד. וַאֲפִלּוּ אִם נַחְמִיר בִּבְהֵמָה מִדְּבָרִית, הֵיינוּ מִשּׁוּם דְּרָגִילָה לֶאֱכל שָׁם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּבְהֵמָה הָעוֹמֶדֶת לַחֲלִיבָה]. **וְעַל כֵּן נִרְאֶה לְעִנְיוּת דַּעְתִּי** [ד]**דְּאֵין לְהַחְמִיר בְּמָקוֹם דְּלֵיכָּא צִידָה,** וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) בְּשֵׁם בֵּית יוֹסֵף (סר' תצח ד"ה ואין שוחטין המדבריות) שֶׁרָצָה לוֹמַר דְּגַם כֵּנָּנַת הָרַמְבַּ"ם כֵּן הוּא דַּוְקָא הֵיכָא דְּאִיכָּא צִידָה, וַאֲפִלּוּ אִם נִסְבּר כְּדַעַת הָאַחֲרוֹנִים

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כ) כֵּן הֶרְחִיב הַפְּרִי חָדָשׁ (סר' תסח ס"ד ד"ה המתחזר) בְּבַאוּר סְבָרַת הָרַדְבַּ"ז, **וְהָעוֹלַת שַׁבָּת** בְּסִימָן תס"ח סָעִיף ד' **הֵבִיא גַּם כֵּן לְדִבְרֵי רַדְבַּ"ז אֲלוּ וּמְסַיֵּם עַל זֶה וְצָרִיךְ עִיּוּן לְהַלָּכָה:**

א (ע) רַשַׁ"י (כג: ד"ה ביבריים): **(כ)** מֵאִירִי (שם ד"ה אין צדין): **(ג)** מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"א) וּשְׁאָרֵי מְפָרְשִׁים בְּבַאוּר דִּבְרֵי הָרַמְ"א. וְהִנֵּה אַף דְּהַשַּׁ"ז (סק"א) אַסְבַּר דִּבְרֵי הַמַּחְמִירִין בְּבֵיבָר קָטָן דְּהוּא מְשׁוּם אִסּוּר מֻקְצֶה, הָרַמ"א עַל קִרְחָה אֵין דַּעְתּוֹ מְשׁוּם מֻקְצֶה אֶלָּא מְשׁוּם צִידָה כְּדִמּוּכָח פַּשְׁטִיּוּת דְּבָרָיו בְּפֹה וְגַם בִּדְרָכֵי מֹשֶׁה הָאָרֹךְ (סק"א) עַיֵּן שָׁם: **(ד)** וְלֹא דְּמֵי לְדִין שֶׁל סָבָר [אַפַּת] הַמַּיִם שֶׁבְּסָעִיף ה', דְּשָׁאנֵי הָתָם שֶׁהָאִפָּה הִיא צָרָה הַרְבֵּה וְאֵינָם יְכוֹלִים לְהִשָּׁמֵט כָּל כָּךְ וּבְקַל יָכוֹל לְהִפָּטֵם, וְלָכֵן אֵין מָקוֹם לְאָסְרָם: **(ה)** וְהָעִתִּיקוּ הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ג) וְהַשְּׁלְחָן עָצֵי שִׁטִּים (סר' ג סי"ד): **(ו)** הַגְּרַ"ז (ס"א), **עַיֵּן שָׁם שֶׁהִשִּׁיג בָּזֶה עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם** (סק"א)

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הֶרֶב: א] אבל בשו"ע הרב (ס"א) כתב שאין בהם איסור צידה, אלא משום מוקצה כיון שמכוסים מן העין [ובקו"א כתב שאפילו במים צלולים הוי מוקצה (ועיין שעה"צ סק"ו)], ואם עשה בהם מעשה הכנה מותרים. **ב]** בשו"ע הרב (סר' תצה ס"ט) כתב שהוא מדרבנן, אמנם כאן (ס"א) כתב מפני שהם מוקצין, כיון שהם מכוסין מן העין ואין דעתו עליהם מן הסתם. **ג]** אבל בשו"ע הרב (ס"ה) כתב כלשון השו"ע שמשום מוקצה גזרו, ובקו"א כתב שכן עיקר. **ד]** ובשו"ע הרב (ס"ה) כתב: כל שאסור לאכלו ביו"ט מפני שהוא מוקצה בין בהמה בין חיה ועוף בין דגים אין משקין אותן ביו"ט ואין נותנים לפניהם מזונות.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah